

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XLII. Objurgans lingua prout par est objurgatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

jurgantis quam objurgati, at homo placidus, & cui cur est ingenium, etiam cum reprehendere cogitur, sic tamen reprehensionem temperat, ut non tam hoc agere, quam docere videatur; instruit leniter, nec acerbè carpit, prorsus ad mentem beati Pauli, qui reprehensor sic erudit: *Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis. Quid enim emendet objurgator ille, qui asperimarum objurgationum plaustra exonerat in eum quem verbis castigatum cupit?*

Gal. cap. 6.
vers. 1.

Thomas
Stapletonus
in vitâ Mo-
vi cap. 13.

§. II.

Illustrissimum illud Angliæ sidus Thomas, Motus artificiosè proflus & dextrè objurgantem aliterius linguam mansuetiores mores docuit. Sederat pro tribunali Morus cum ceteris iudicibus. Rei producebantur Zonarii sectores, presentibus accusatoribus, qui crumenas sibi præfectas querebantur, nec aliud contendebant, quam nebulones illos talia ausos in patibulum rapiendos. Hic unus assessorum vir gravis, & grandis natu, ipsos innocentes & injuriâ affectos acerrimè objurgans: Hoc, inquit, incuria vestra tribuendum: cur vestros sacculos non accuratius custoditis? supina negligentia nebulonibus his occasionem offert furandi; res vestras cautius servate, & sagaces manus faciliè vitabit: qui sua negligit, furem facit. Morus audirà tam importunâ oratione senis, qui jus dicere, non increpare laesos debuisset, causam hanc in diem alteram rejecit. Interea noctu ex illis latrunculis unum clauit & carcere ad se jussit adduci, & Si cras, inquit, ad cognoscendas causas confederimus, nunquid poteris tu illi seni qui accusator es ad eò culpam, crumenam subducere non observanti? Gratiam à me inibis si feceris, libertatem certam spera, si tamen furta non velis repetere: quid dicis? Ille promissâ veniâ lætissimus, omnia vicissim amplissimè promittit: sibi modò fideret, & rem hanc strenuè curaturum, & ad votum. Postera luce cum Assessoribus Morus considerat dicendis sententiis; evocantur separatim rei: primus illorum fuit hic ipse latrunculus ad omnem nequitiam factus, & tantò jam animosior ad nobile facinus, quanto securior peccaturus: Jubeatur ergo, si quid habeat pro se dicere. Ille velut ligenti pudore territus, abundè sibi suppetere, ait, quo suam innocentiam tueatur, id tamen infimis precibus rogare, liceat sibi in unius & iudicibus secretas aures causæ suæ momentum deponere. Permittitur; unum ipse deligat quem velit ex omnibus. Senem morosum illum deligit. Itaque accedit trepidationem simulans, & nescio quod grande secretum in aurem seni demurmurat, eademque omnino operâ crumenam ad latus pendentem exercitatâ manu præsecat. Arcanâ narratione finitâ, ad suum se locum recipit. Morus accepto rei bene gestæ indicio alium ex hac facie hominem sisti jubet, capiatque occasionem utriusque liberandi collatâ stipe: Quin hos miseros, inquit, dimittimus, tantò severius si redeant puniendos. Damnum si quod aliis intulerunt, nos sarciamus. Neque verò tanti est. Conferamus pecuniarias symbolas, initium faciam; scio neminem gravare securum; & cum dicto æs reponit in mensâ. Post Morum primus pæne ordo marisupium senis evocatur. Ille suam symbolam promptus, crumenam ubique querere, nusquam reperire; atque jam sinum scrutari, jam caligas explorare, jam manticam omnem excutere, huc illuc oculos manusque mittere, non leviter erubescere, indignari etiam ac turbas facere; & quid hoc, inquit, prodigii? compertissimum mihi est, me in tribunal hodie non sine crumenâ condescendisse: quis eam malus daemon avexit? Hic Morus vulu ac voce ad lenitatem compositâ: Mi Domine, inquit, ipse jam experimentum capis, qui vigilantes etiam oculos fallat Mercurius; nemo hic satis caverit. Quare in posterum eos quibus hoc infortunii contingit, ne

acerbius objurga, jussuque crumenam à latrunculo reddi. Hic omnium risus consecutus est de senè, quem Morus urbanitate tam facerâ docuisset, non tam asperè, præsertim infantes objurgare. Ubi orationis lenitudo deest,

— os claudite

Centuplice serâ, pessulo centuplice.

Os illud maxime quod objurgationis plenum est.

§. III.

Ergo vos, qui spirituales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis. Plurima reprehendi possunt, sed modè, & rate ac parè. Moneri & corrigi, res à se inamena est & ingrata: quòd si accedat verborum immoderatio & crudelentia, jugum censetur intolerabile; quòd vel evadendum sit, vel calcandum ipso contemptu. Plurima quoque commodius dicuntur soli & separatè, quam coram aliis. Illud enim admonitioni, hoc objurgationi similis habetur. Socrates in convivio quandam suorum famulorum paulò acerbè objurgat. Nec dissimulavit hoc Plato, sed ad Socratem versus: Nōne, inquit, satis fuisset, hæc illi seorsum dixisse? Cui mox Socrates: Et quæso, ait, mi Plato, an non tu quoque relictus fuisset, si mihi seorsum hæc dixisses?

Christi præceptum est, eum, qui deliquit, ter monendum ac instruendum, dum morbus illius censetur immedicabilis. Jussus divini verba sunt: Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum; si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Deinde: Si autem non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos. Tertiò demum: Quod si non audierit eos, dic Ecclesiam. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus.

Utautem linguam objurgantem non refrenare solùm sciamus, sed etiam tolerare cum ab effrenata dimittam, nobile documentum Annai juxerit: Si merito objurgaverit te aliquis, scito quia prodest: Si immerito, scito quia prodesse voluit. Sed longè melior hac in re magister Apostolus Petrus, ut eos instruat qui planè infantes objurgantur, aut multò acerbè, quam commentum fuissent: Quæ est, inquit, gloria, si peccantes & calaphizati fuissetis? sed si bene facientes sustinetis, hæc est gratia apud Deum: in hoc enim vocati estis. Hæc aurea nominatur lingua Christianorum, quæ uti adulari nescit, ita insectari verbis, & carpere non consuevit, omnemque sermonis otiositatem studiosissimè fugit. Hæc lingua præ ceteris videtur digna, quam divinæ laudes occupent æternum.

CAPUT XLIII.

Quam frequens, & insolens sit Lingua OSTENTATRIX.

Athenienses Beroso Mathematico, quòd multa velut vates prædixisset, quæ temporis series rerumque eventus vera monstrassent, statuam æneam in gymnasio posuerunt, statuam tamen linguam inferuerunt auream. Ejus rei contrarium passim experimur. Est qui merito suo laudetur, dicaturque aureus homo, modò linguam prudentius nosset regere: En statuam auream, cui tamen vix plumbea sit, aut ærea lingua. Phariseus ille publicani contemptor, ex asse talis fuit; dixisset aureum hominem, qui jejuniis, qui elemosynis, qui ceteris virtutibus sedulò vacet: sed ostentatrix ipsius lingua pæne fuit lignea, quæ pulchram hanc statuam plurimum fœdavit: commendabiles fuissent Pharisei actus, si eos ipse non ad eò commendasset.

Hæc Ostentatrix lingua sui domini elogia miris artibus novit in theatrum Honoris educere, & omnibus spectacula proponere. Linguae hujus labor pæne omnis in exornationis genere versatur. Laudare omnium optime novit; nec tamen laudat omnia, sed solum res sui